

Tisková zpráva

Praha 8. 12. 2023

Stav evropské legislativy o obnově přírody aneb Jak se změnilo Nařízení EU o obnově přírody?

O čem byl diskusní seminář STUŽ, který se konal v úterý 5. prosince 2023 v prostorách ČSVTS v Praze

Seminář na aktuální téma je reakcí na pro řadového pozorovatele komplikovaný proces projednávání legislativy EU k obnově evropské přírody. Proces, která se i přes nejednoznačný, ba přímo napínavý průběh, blíží na půdě Evropského parlamentu ke svému završení. Zajistí výsledek dostatečně účinné kroky k uvedení degradovaných ekosystémů na cestu obnovy? A vůbec, zajistí jejich obnovu do r. 2050? A co to bude znamenat pro českou přírodu a obyvatele naší republiky? To vše diskutovali odborníci z Čech a Slovenska, odborníci z ministerstev, z politické, akademické i neziskové sféry.

Slovenský europoslanec Michal Wiezik popsal cestu předmětného návrhu Nařízení EU o obnově přírody jako trnitou, zpočátku bez podpory některého parlamentního výboru, v plénu Evropského parlamentu dokonce zamítnutého. "Nynější kompromis", který ještě čeká konečné schválení, "je to nejlepší, čeho bylo možné v současném Evropském parlamentu dosáhnout", říká.

Jan Šíma posoudil původní návrh Nařízení z pera Evropské komise z minulého roku s jeho současnou kompromisní podobou. Zmínil i článek návrhu, který by měl fungovat jako záchranná brzda, tedy provádění Nařízení pozastavit. A to v tom případě, pokud bude ohrožena tzv. potravinová bezpečnost. Je to pojistka prosazená stranou zastupující konzervativní zemědělskou lobby.

Zástupce Ministerstva zemědělství Vít Růžička poukázal na z hlediska vodního hospodářství zásadní záměr obnovy přírody. Jedná se o odstraňování umělých říčních bariér. Cílem je 25 000 km říčních toků v Evropě. K tomu europoslanec Wiezik poznamenal, že právě tento cíl vidí jako nejrealističtější. Konec konců "jde o velmi malou část evropské říční sítě", dodává.

Tomáš Krejzar poukázal na skutečnost, že v důsledku politických kompromisů zůstal v návrhu Nařízení pro oblast lesního hospodářství pouze jeden povinný indikátor, a tím je ukazatel výskytu druhů lesních ptáků. Další indikátory jsou volitelné.

Karolina Vaňková vyzdvihla novou Společnou zemědělskou politiku EU, která přispívá k ochraně životního prostředí. Dále popsala zemědělské dotace vázané na jeho ochranu, stejně jako klimatu, a propracovaný systém kontroly.

Jan Plesník ocenil v rámci vyjednávání Nařízení významný posun v chápání přírody. Nejde již jen o tzv. ghetta přírody, tedy pouze chráněné lokality. Kladně hodnotí, pokud tato legislativa obnovy přírody vstoupí v platnost, rovněž její ovlivnění územního plánování, v čemž se shoduje i s Ing. Šímou z Ministerstva životního prostředí.

Profesor Karel Prach se v naplňování případné nové legislativy neoznačuje za velkého optimistu. Za jeden z největších problémů přírody v ČR vidí rozlehlost našich polí. Doslova říká: "S tím by se mělo něco dělat". A připomíná nepředstavitelný údaj - 800 tisíc kilometrů rozoraných mezí v 50. letech minulého století. Zásah, který zásadně ovlivnil naši krajinu a její funkci.

Vrchní ornitolog Zdeněk Vermouzek v zastoupení moderátora zmínil značnou podporu návrhu na obnovu přírody ze strany evropské občanské společnosti. Ta činila jeden milion dvě stě tisíc podpisů. A doporučil přípravu národního plánu obnovy přírody.

Z diskuse následně vyplynulo, že se s tímto nejen počítá, ale také se na této agendě již i pracuje. Zásadní samozřejmě je, aby Nařízení EU o obnově přírody bylo schváleno Evropským parlamentem, a stalo se tak pro členskou zemi závazným. Na program to je v únoru 2024.

Na semináři vystoupili

- Doc. Ing. Michal Wiezik, Ph.D., poslanec Evropského parlamentu, ENVI výbor, a katedra aplikované ekologie, fakulty ekologie a environmentálníky Technické univerzity vo Zvolene,
- Ing. Jan Šíma, MŽP, ředitel odb. druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků,
- Ing. Vít Růžička, MZe, oddělení vodohospodářské politiky, sekce vodního hospodářství,
- Ing. Tomáš Krejzar, Ph.D., MZe, ředitel odboru koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství,
- Ing. Karolina Vaňková, MZe, oddělení environmentálních opatření přímých plateb,
- RNDr. Jan Plesník, CSc., AOPK, vedoucí oddělení mezinárodní spolupráce,

- Prof. RNDr. Karel Prach, CSc., Jihočeská univerzita, kat. botaniky přírodovědecké fakulty, předseda České botanické společnosti a vedoucí pracovní skupiny pro ekologii obnovy,
- Mgr. Zdeněk Vermouzek, Česká společnost ornitologická, ředitel kanceláře.

Seminář moderoval prom. biolog Pavel Šremer.

Poznámka

Videozáznam semináře a prezentace jednotlivých panelistů jsou k dispozici na [webových stránkách organizátora](#).

Kontakt: Ing. Jiří Dlouhý, předseda STUŽ, e-mail: jiri.dlouhy@czp.cuni.cz, tel. č. 603 841 304.

STUŽ je dobrovolná nezisková nevládní organizace (občanské sdružení), která vznikla v září 1992 z iniciativy prvního ministra životního prostředí Československa Josefa Vavrouška.

Základním cílem Společnosti je hledání cest směřujících k trvale udržitelnému vývoji lidské společnosti, k přibližování se ideálům humanismu a zároveň ideálům harmonie vztahů mezi člověkem a přírodou.
